

FACULTATEA DE FILOSOFIE SI STIINTE SOCIAL-POLITICE

Guvernare europeană

Niveluri de interacțiune dintre Uniunea Europeană și statele membre

REZUMAT

Profesor coordonator: Prof. Univ. Dr. George Poede

Doctoranda: Scutaru Magda Simona

Cuprinsul tezei de doctorat

« Guvernare europeană. Niveluri de interacțiune dintre Uniunea Europeană și statele membre »

CUPRINS

Cuprins.....1

INTRODUCERE.....3

Capitolul I

REGLEMENTAREA RELAȚIILOR INTERSTATALE PRIN TRATATELE EUROPENE. TEORII ALE INTEGRĂRII

I.1. Integrarea europeană

I.1.1. Conceptul de integrare europeană.....15

I.1.2. Viziunea federalista asupra Uniunii Europene.....20

I.1.3. Funcționalismul.....24

I.1.4. Neofuncționalismul, interguvernamentalismul, interguvernamentalismul liberal.....35

I.1.5. Guvernare, suveranitate, în contextul tratatelor europene.....41

I.2. Evoluții instituționale conform tratatelor de la Paris și Roma

I.2.1. Tratatul de la Paris și crearea primelor instituții ale Comunității Europene.....48

I.2.2. Tratatul de la Roma: evoluții și schimbări.....52

I.3. De la Actul Unic European la Tratatul de la Nisa.....55

I.4. Tratatul de la Lisabona și guvernarea europeană.....	64
--	-----------

Capitolul II

MECANISME ȘI STRUCTURI DE LUARE A DECIZIEI LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE

II.1. Perspective asupra guvernantei

II.1.1. Condițiile guvernantei democratice.....	69
---	----

II.1.2. Guvernarea pe niveluri multiple: viziuni și procese.....	74
--	----

II.2. Rolul instituțiilor în procesul de guvernare europeană

II.2.1. Funcțiile și componenta instituțiilor europene.....	79
---	----

II.2.2. Definirea priorităților politice ale Uniunii Europene pentru perioada 2012-2015.....	88
--	----

Capitolul III

INFLUENȚA GUVERNANTEI ASUPRA POLITICILOR EUROPENE

III.1. Statul național, principalul pilon al structurii europene.....	95
--	-----------

III.2. Guvernarea multinivel și politicile comune ale Uniunii Europene

III.2.1. Puncte de intersecție ale politicilor comune cu modelul guvernării multinivel.....	99
---	----

III.2.2. Guvernarea multinivel : principii și puncte cheie.....	111
---	-----

Studiu de caz

GUVERNAREA EUROPEANĂ ȘI ROMÂNIA: INFLUENȚE ȘI TENDINȚE.....	117
--	------------

CONCLUZII.....	141
-----------------------	------------

Mulumiri

Lista abrevierilor

Lista figurilor

Lista tabelor

BIBLIOGRAFIE.....	149
--------------------------	------------

REZUMAT

Statul-national: o realitate contradictorie. Fie ca vorbim despre Uniunea Europeana, fie despre multiplele realități congruente din spațiul international, nu se pot trece cu vederea aspectele esențiale legate de guvernare si interdependente între actori. Cu cât ne adâncim în sfera mozaicului de putere europeana, cu atât realizăm complexitatea ce ne înconjoară în UE si mai ales complexitatea procesului decizional.

Lucrarea de fata își propune sa redea semnificația guvernării europene, sa arunce o lumina obiectiva asupra multiplelor si complicatelor procese ce au loc în cadrul acesteia , cu accent deosebit pe tratatele Uniunii Europene, instituțiile europene, teoriile integrării, rolul statului national, guvernarea Europeana în Romania. Lucrarea este formata din trei capitole si un studiu de caz.

Capitolul I, denumit *Reglementarea relațiilor interstatale prin tratatele europene. Teorii ale integrării* , aduce în lumina doua chestiuni esențiale ale construcției europene : primul este reprezentat de Tratatul European, al doilea de teoriile integrării europene. ambele fiind cate o oglinda multiplelor aspecte supranaționale ale Uniunii Europene.

Capitolul al II-lea, intitulat *Mecanisme și structuri de luare a deciziei la nivelul Uniunii Europene* este format din două părți importante. Acest capitol aduce în atenție , în primul rând, instituțiile Uniunii Europene, instituțiile politice. În a doua parte a capitolului se pune un accent deosebit pe mecanismele procesului decizional din UE si pe rolul instituțiilor în acest proces.

Capitolul al III-lea, *Influenta guvernantei multinivel asupra politicilor europene*, este format din din trei subcapitole. Capitolul se axează în prima parte pe statul-națiune si suveranitatea națională, un concept daca nu uitat atunci cu o importanta diminuata în analiza proceselor politice. Se atrage atenția de asemenea asupra întrepătrunderii dintre procesul politic al guvernării europene si politicile comune ale Uniunii Europene.

Studiul de caz, intitulat *Guvernarea europeană și România: influente și tendințe* prezintă modul care care Romania a reușit sa se plieze pe realitatea Uniunii Europene, sa ii

asimileze din proceduri si procese. Studiul reda realitatea prezenta din Romania in urma procesului continuu de integrare europeana, care are loc începând cu anul 2007.

Metodologia de cercetare folosită pentru elaborarea prezentei lucrări este bazată pe o serie de studii relevante legate de integrarea europeană, tratatele UE, guvernarea multinivel, teoriile integrării europene și instituțiile UE cât și pe rolul statului național în actuala Uniune Europeană. Metodologia de cercetare are la baza analiza datelor obținute din aceste studii și o redare atât obiectivă cât și subiectivă, însemnând expunerea unor opinii proprii, a unor realități europene atât trecute cât și actuale, cu accent deosebit pe analiza proceselor transformative și a schimbărilor în timp a diverselor procese din cadrul guvernării europene.

Scopul și obiectivele prezentei lucrări se conturează astfel ca fiind strâns conectate cu modul de guvernare la nivel European, bazat pe un sistem complex, cu multe ambiguități și cu lanțuri ce se țin strâns legate datorită unei cooperări întărite între statele membre. Tema propusă este atât actuala cât și extrem de importantă, revelând o extinsă realitate europeană a secolului XXI. *Guvernare* înseamnă înainte de toate *conducere*. Conducerea la nivel european se dovedește un domeniu complicat ce presupune un transfer de suveranitate major dinspre statele membre înspre structuri supranaționale, în principal către instituțiile europene. Instiutiile europene, politicile comune ale UE și tratatele europene au un rol fundamental.

Având în vedere toate aspectele menționate până acum, dorim să accentuăm faptul că lucrarea de fata își propune să aducă în atenție o serie de chestiuni referitoare la guvernarea europeană, să arunce o lumină cât se poate de obiectivă asupra unor probleme ce țin de supranațional și să dedice o parte considerabilă unei analize dinamice a proceselor ce au loc în cadrul guvernării Uniunii Europene.

Pentru atingerea scopului propus au fost dezvoltate următoarele linii directoare:

1. Definirea conceptelor de guvernare multinivel și de integrare europeană
2. Prezentarea Tratatelor Europene și a semnificației acestora
3. Expunerea unor constatări legate de nuanțele pe care le ia guvernarea europeană în funcție de teoriile integrării europene
4. Prezentarea rolului instituțiilor europene
5. Surpinderea priorităților politice ale Uniunii Europene pentru perioada 2012-2015
6. Prezentarea principalelor politici comune ale Uniunii Europene și a legăturii indisolubile pe care acestea o au cu guvernarea europeană
7. Revelarea rolului pe care statul național îl are în cadrul Uniunii Europene

8. Accentuarea legăturii existente între guvernarea europeană și ceea ce este definit ca fiind puterea Uniunii Europene
9. Prezentarea - printr-un studiu de caz - a modului în care guvernarea la nivel european influențează România

Ceea ce urmărim prin prezenta teza de doctorat este aducerea în prim plan a principalelor aspecte ce încununează guvernarea europeană, fără a omite un nivel subiectiv de înțelegere și interpretarea guvernării din perspectiva proprie. Totuși, dincolo de orice realitate subiectiv privită, este demonstrat faptul că Uniunea Europeană este o construcție aparte, unică în lume. Vom prezenta în continuare esența celor trei capitole și a studiului de caz, importante prin aportul perspectival adus unei realități europene în continua transformare : guvernarea europeană.

Capitolul I

REGLEMENTAREA RELAȚIILOR INTERSTATALE PRIN INTERMEDIUL TRATATELOR EUROPENE. TEORII ALE INTEGRĂRII

Văzut ca o oglinda a Tratatelor Europene și a teoriilor integrării, acest prim capitol al lucrării aduce în atenție multiple aspecte supranaționale: tratate europene, integrare europeană, teoriile integrării europene.

Capitolul de față prezintă în primul rând integrarea europeană ca proces, cu un accent deosebit pe rolul guvernării multinivel și pe importanța tratatelor europene prin prisma apariției primelor instituții europene. De asemenea, se subliniază conexiunea dintre procesul de integrare și pierderea treptată de suveranitate națională.

Primul subcapitol, intitulat *Integrarea europeană și tratatele europene* prezintă o serie de aspecte referitoare la procesul de integrare. Cele trei subcapitole, intitulate sugestiv - *Evoluții instituționale conform tratatelor de la Paris și Roma*, *De la Actul Unic European la Tratatul de la Nisa*, *Tratatul de la Lisabona și guvernarea europeană* – aduc în atenție chestiuni ce țin de prezentarea esenței principalelor tratate ale Uniunii Europene.

Subcapitolul *Guvernare, suveranitate, în contextul tratatelor europene* prezintă legătura dintre între procesul european de guvernare, transferul de suveranitate a statelor membre către structuri supranaționale și principalele tratate ale Uniunii Europene.

Teoriile sunt modalități de a exprima viziuni asupra proceselor din Uniunea Europeană. Federalismul, funcționalismul, neofuncționalismul, interguvernamentalismul sau interguvernamentalismul liberal sunt reunite în secțiunea *Teorii ale integrării europene*. Teoriile integrării europene sunt modalități de a structura importante viziuni asupra integrării europene și guvernării multinivel, structurând astfel o viziune de ansamblu asupra procesului decizional european.

Transformată de timp, care a adus globalizarea și alte schimbări semnificative în Europa, Uniunea Europeană oscilează între alegerea drumului către un stat federal gigantic și păstrarea structurii sale actuale, bazată pe integrarea diferențiată.

Federalismul este o teorie a integrării europene care reda un deziderat mai mult decât realitate: federalizarea Uniunii Europene. Superstatul European, gigantic, rămâne însă doar un

deziderat, o aspirație. Motivele din care nu poate fi realizate sunt multiple, dar cele mai semnificative sunt legate de aspectele istorice și de interese naționale diferite.

Funcționalismul, al cărui reprezentant este David Mitrany, susține o abordare pragmatică a relațiilor internaționale. Teoria susține între altele și o abandonare a oricărui egoism stato-centric. Marca funcționalismului este dată de ideea de *funcție a unui sistem politic*, ideea dezbătută pe larg în subcapitolul dedicat teoriei funcționaliste.

Interguvernamentalismul și interguvernamentalismul liberal sunt teorii care pun accentul pe importanța statului național și pe implicarea guvernelor naționale în procesul decizional european. Este subliniat rolul jucat de elitele politice în procesul decizional național și european, căci ele sunt cele care definesc orientările politice generale ce duc spre definirea intereselor naționale în sensul unei integrări mai profunde în Uniune.

Astfel, subcapitolele dedicate teoriilor integrării europene au rolul de a prezenta *perspective* diverse asupra integrării.

Urmează Subcapitolele lucrării legate de tratatele europene. O incursiune în trecut, începând cu anii '50, aduce la lumină Tratatul fondatoare ale Uniunii Europene, așa cum este ea cunoscută astăzi. Începând cu Tratatul de la Paris și Roma și încheind cu Tratatul de la Lisabona, subcapitolele au rolul unei incursiuni în trecut dar și rolul unor conectori al diverselor realități europene, aparent separate, în esență foarte mult întrepătrunse.

Capitolul II

MECANISME ȘI STRUCTURI DE LUARE A DECIZIEI LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE

În acest capitol ne propunem să aducem în atenție guvernanta multinivel europeană. *Perspective asupra guvernantei multinivel* este un subcapitol complex, cu un aport perspectival semnificativ în cadrul viziunii generale asupra guvernantei. Aducând lumi și realități congruente, din cele mai neașteptate și mai complicate viziuni asupra modului în care guvernanta europeană se arată, acest prim subcapitol dorește să reveleze o lume: o lume a statelor care au rămas suverane, o lume măcinată de globalizare, în care guvernarea multinivel se arată ca fiind un punct deosebit de puternic și de ciudat în același timp. Guvernarea este un punct tare deoarece ajută la organizarea Uniunii Europene și este un punct slab pentru că nu ține cont de suveranitatea statală. Privindu-se în oglindă, lumea statelor se vede dezrădăcinată, confuză și întreprinzând acțiuni aleatorii pentru a se alina la așa numita logica internațională. De fapt, statele nu sunt decât suverani îmbătrâniți și slabiți de atâtea dezmembrări ale politicilor.

Rolul instituțiilor în procesul de guvernare europeană aduce în prim plan principalele instituții supranaționale – Comisia Europeană, Parlamentul European, Consiliul European și Curtea Europeană de Justiție – cu scopul de a prezenta rolul major al acestora și de a le găsi punctele tari și principiile care le determină funcționarea. Principalele priorități politice ale Uniunii Europene pentru perioada 2012-2015 sunt prezentate în cadrul celei de-a doua secțiuni a celui de-al doilea subcapitol, *Definirea priorităților politice ale Uniunii Europene pentru perioada 2012-2015*. Redresarea economică și crearea de noi locuri de muncă, dezvoltarea cadrului financiar multi-annual sau internaționalizarea rolului autorităților locale și regionale sunt doar câteva dintre prioritățile politice majore ale Uniunii Europene, care sunt valabile și în perioada de după 2015, deoarece sunt necesități de ordin absolut, indispensabile unei dezvoltări echilibrate a statelor. Pentru o ilustrare complexă și completă a modului de funcționare a instituțiilor europene, am ales pentru ce-a de-a treia secțiune a subcapitolului ÎI, o prezentare a Parlamentului European.

Astfel, cel de-al doilea Capitol, *Mecanisme și structuri de luare a deciziei la nivelul Uniunii Europene* este o sinteză echilibrată dintre perspectivele asupra guvernantei multinivel, instituțiile Uniunii Europene și exemple concrete de priorități politice europene, relevante pentru o perioadă importantă din istoria UE, anume perioada 2012-2015. Scopul prezentării acestor aspecte este oferirea unei imagini de ansamblu asupra modului de elaborare a politicilor, prin definirea atât a perspectivelor cât și a instanțelor prin intermediul cărora se elaborează în mod concret acestea.

Capitolul III

INFLUENȚA GUVERNANTEI ASUPRA POLITICILOR EUROPENE

Capitolul de față are scopul de a prezenta o serie de aspecte ce țin atât de importanța statului național în ecuația puterii Uniunii Europene cât și de a trece în revistă cele mai relevante idei legate de teoria funcționalista și de rolul ei în UE.

Rolul statului-național în Uniunea Europeană nu este încă de neglijat sau de trecut cu vederea. Încă vorbim despre o Europă a statelor, chiar dacă aportul adus de voința și de dezideratele fiecărui stat în parte în cadrul UE este una diminuată, față de perioada anilor '50. Actorii non-statali și supra-statali mai ales sunt cei ce au un cuvânt greu de spus în prezent, în lumea unei Europe multiculturală, care a rămas unită în ciuda unor divergențe mai vechi de ordin istoric. Rolul primului subcapitol intitulat "Statul național, pilonul principal al structurii europene", este de a sublinia faptul că statul, deși a pierdut mult din puterea decizională și din suveranitate, rămâne o piesă centrală în cadrul Uniunii Europene.

Ultimul subcapitol, intitulat "Guvernarea multinivel și politicile comune ale Uniunii Europene" aduce în atenția conexiunile care se realizează între politicile comune ale Uniunii Europene și între guvernarea pe niveluri multiple și politicile uniunii.

Studiu de caz

Guvernarea Europeană și România: influențe și tendințe

În ceea ce privește modul în care guvernarea la nivel european a influențat în timp România, rezultatele acestei influențe sunt prezentate în *Studiul de caz: „Guvernarea Europeană și România: influențe și tendințe”*.

Întrebarea fundamentală pe care am adus-o în atenție este: Care sunt punctele cheie de intersecție dintre guvernarea europeană și sistemul românesc de guvernare? Această întrebare și-a găsit trei răspunsuri principale.

În primul rând, considerăm că prin integrarea în Uniunea Europeană, România a făcut pași în direcția *combaterii corupției* sau dacă nu pași decisivi cel puțin a conștientizat necesitatea reducerii acestui fenomen, ca urmare a presiunilor exercitate de la nivel supranațional.

Combaterea sărăciei este un alt aspect deosebit de important iar punctele de intersecție dintre sistemul de guvernare european supranațional și sistemul național arată clar că există dezvoltare și progres în România în sensul combaterii sărăciei și a excluziunii sociale, dar există încă foarte mulți pași de urmat pentru ca statul să atingă acel nivel de dezvoltare care să permită unei mase mult mai largi de populație să trăiască cu un nivel ridicat al veniturilor

Dezvoltarea economică este și a rămas un *deziderat* major în România, iar statutul de stat membru al Uniunii Europene a adus o ridicare a gradului de prosperitate în România, în special prin acordarea de fonduri europene, a căror rată de absorbție, deși este destul de mică, indică faptul că în România s-au făcut totuși progrese în direcția dezvoltării.

Există sute de aspecte ce pot fi subliniate în legătură cu interferența dintre guvernarea europeană și sistemul național de guvernare, dar, sintetic, cel mai arzător aspect duce către *dezvoltarea economică a României și creșterea nivelului de trai*, care ar aduce rezolvarea multor alte probleme conexe. În concluzie, principala influență adusă de Uniunea Europeană în România este legată de contribuția pe care aceasta o are asupra dezvoltării statului român.

CONCLUZII

Concluziile generale ale prezentului studiu se concentrează în jurul semnificației majore a unor unități și aspecte ce constituie împreună *procesul guvernării europene*. Aspectele guvernării europene de astăzi: un rezultat al unei munci asidue a generații de politicieni, ce s-au străduit și chiar au reușit să construiască o Uniune în care termenul major, în jurul căruia gravitează aceasta, este cooperarea. Pe ruinele războiului aducător de haos, moarte și distrugere, Uniunea a luat ființă printr-o schimbare radicală a modului în care europenii privesc viața în propriile state, pe propriul continent. Schimbați dar și speriați de posibilitatea izbucnirii unui nou conflict, oamenii politici europeni au construit ceva unic prin structura, proces decizional și aspirații politice.

Statul, deși este o unitate de analiză considerată de mulți teoreticieni una care ar putea să își piardă validitatea, a rămas totuși principalul punct de referință și pilon atunci când sunt analizate schimbările și transformările de pe scena mondială. Chiar dacă și-a pierdut din influența și chiar din suveranitate, aceasta din urmă diluata și în urma globalizării, statul continua să joace un rol central, în ciuda apariției altor structuri cum ar fi organizațiile de diverse tipuri, sau instituțiile supranaționale în cazul UE. Comparativ însă cu modernitatea, statul și-a pierdut mult din influența, fiind considerat doar un pilon, de multe ori fragil și lipsit de autoritate, mai ales în ecuația UE, ce este dominată de realități supranaționale.

Cu referire la integrarea europeană, se poate afirma că extinderea integrării europene a crescut importanța mecanismelor și instrumentelor elaborării și aplicării politicilor, a identificării caracteristicilor procesului decizional la nivel comunitar cât și o asimilare a practicilor europene de către noile state membre. Aceste state au resimțit gradual schimbările produse prin dobândirea statutului de membre ale UE, reconfigurându-și sistemele interne după noile coordonate europene, cedând din suveranitate dar și câștigând avantaje importante de pe urma integrării. Statele membre au ritmuri diferite de dezvoltare și există diferențe instituționale semnificative cu privire la piețele de muncă, la diferențele structurale ale piețelor bancare și financiare, la sistemele fiscale cu elemente specifice și la o mare varietate de centre naționale (Bucur, 9). În ciuda existenței unor diferențe semnificative între sistemele

statelor membre, acestea au reușit, prin cooperare și transfer de suveranitate către instanțe supranaționale, să se integreze și să contribuie la formarea Uniunii Europene, care, se știe, este un gigant eterogen ce înglobează entități diverse și compatibile structural. “Procesele de elaborare a politicilor UE sunt bazate pe experiențele statelor din Europa de Vest cu economii de piață și regimuri politice liberal-democratice dar care nu aparțin total unui model unui model politic și economic determinat. Instituțiile politice sunt acelea care stabilesc reguli cu privire la elaborarea politicilor” (Bucur, 10). În ceea ce privește integrarea, un rol cheie îl joacă integrarea flexibilă sau diferențiată. Integrarea diferențiată a fost și a rămas importantă pentru state, deoarece le ajută pe cele considerate la “periferia” sistemului european să se integreze într-un ritm mai lent, care să le permită o asimilare sigură a politicilor și practicilor impuse de statele aflate în “nucleu”, în centru, statele cu cel mai ridicat nivel de dezvoltare. Astfel, când se vorbește despre integrarea europeană, este imposibil să nu fie adusă în atenție și integrarea flexibilă care, deși intra în contradicție, în opinia noastră, cu dorința și tendința de federalizare a Uniunii Europene, este totuși o realitate care nu poate fi trecută cu vederea.

Trecând în câmpul guvernării europene, observăm că aceasta, privită ca o structură proteică în permanentă mișcare și transformare, dar care este totuși caracterizată de o serie de tipare fixe și de ecuații constante de elaborare a politicilor, este tratată ca și guvernare multi-nivel, acest tip de guvernare fiind întâlnit în UE și semnificând un proces stratificat de elaborare a politicilor în Uniunea Europeană, focalizat pe întrepătrunderea unor rețele suprapuse care acționează simultan, în sfere funcționale multiple și la scări geografice multiple.

Astfel, concluzionăm în legătură cu guvernarea multinivel următoarele aspecte:

GMN este un tip de guvernare extrem de complex, cu multiple rădăcini și ecuații ale procesului decizional, care se regăsesc fie la nivel local, regional, național sau supranațional și care trebuie să fie corecte și complete pentru a genera bunăstare și o bună funcționare a tuturor aparatelor decizionale și structurilor Uniunii Europene

Nivelul local, deși aparent mai puțin semnificativ, are o importanță foarte mare deoarece este nivelul la care majoritatea deciziilor de la nivel supranațional sunt efectiv implementate

Arhitectura instituțională neierarhizată face din guvernarea multinivel un tip de guvernare care oferă un statut egal instanțelor care participă la procesul guvernării

The Charter for Multilevel Governance sau Carta Guvernantei Multinivel Europene a fost adoptată pe data de 9 mai 2014, pentru a fi semnată de toate statele și regiunile UE și cheamă autoritățile publice de la toate nivelurile de guvernare (local, național și european) să

folosească și să promoveze guvernarea multi-nivel în viitoarele lor acțiuni și abordări. Astfel, prin instituirea acestei Carte, s-a făcut un nou pas în instituirea guvernantei multinivel în UE ca mod principal de guvernare a acesteia. Nu se mai poate afirma din acel moment că Uniunea Europeană nu se bazează foarte mult pe GMN. Semnatarii cartei sunt inițiați să experimenteze soluții politice inovatoare în concordanță cu principiile guvernării multi-nivel , cel al subsidiarității, cel al proporționalității și cel al parteneriatului și să promoveze folosirea parteneriatelor multinivel și a instrumentelor pentru acțiune politică.

În ceea ce privește dispersia guvernantei în jurisdicții multiple, constatam că este o realitate foarte avantajoasă pentru statele membre, pentru cetățeni, deoarece presupune o organizare foarte bună a procesului decizional și implicit o reducere a posibilității existenței unei relative stări haotice în cadrul administrativ la nivelurile local, regional și național, existând repercusiuni pozitive și asupra nivelului supranațional, unde deciziile sunt luate corect și conform cu o serie de principii bine stabilite. Mai mult, existența jurisdicțiilor specializate înseamnă orientări clare pentru fiecare tip de politică, linii directoare bine definite, în concordanță mai ales cu nevoile cetățenilor. Nivelul local este incredibil de important pentru buna funcționare a unui stat și a Uniunii Europene în ansamblu. Se poate afirma chiar că nivelurile local și național sunt cele de interes major în cadrul multilevel governance, deoarece statul este și a rămas actorul cheie și de fapt decidentul din umbră în cadrul Uniunii Europene, deși rolul său este cunoscut ca fiind acum unul diminuat comparativ cu cel pe care l-a deținut în trecut, când nu exista UE. De ce nivelul local are însă o importanță foarte mare? Chiar dacă deciziile cele mai importante pleacă de sus în jos, ele sunt executate la nivel local, orice comunitate are un factor decizional ce îi asigură buna funcționare iar de structurarea și de bună politică aplicată chiar la nivel local de acest factor de decizie depinde bunul mers al comunității respective. Dacă politica aplicată la nivel local (chiar cu instrucțiuni din partea nivelurilor superioare) este defectoasă, cetățeanul este cel care are de suferit și în consecință trebuie înlocuit factorul de decizie la nivel local. O organizare bună a procesului decizional și a administrației publice, la nivelurile cele mai de jos, poate duce la o bună organizare a politicilor naționale și supranaționale.

Uniunea Europeană a rămas un mister dar și un succes al cooperării interstatale la niveluri multiple, un gigant ce a reușit să se impună prin puterea soft și nu prin forța armelor, sfidând istoria, demolând mitul naturii umane inclinate către putere și dominație.

Mulțumiri

Această lucrare a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit de Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/132400, cu titlul „Tineri cercetători de succes – dezvoltare profesională în context interdisciplinar și internațional”.

Bibliografie:

1. Andrei Miroiu, R.-S. U., 2006. *Manual de relații internaționale*. Iași: Polirom.
2. Bărbulescu, G. I., 2006. *Politicile extinderii*. București: Tritonic.
3. Bărbulescu, G. I., 2008. *Procesul decizional în Uniunea Europeană*. Iași: Polirom.
4. Bartelson, J., 2001. *The critique of the state*. s.l.:Cambridge University Press.
5. Bohman, J., 1999. Internațional regimes and democratic governance: political equality and influence în global institutions. *Internațional affaires*, pp. 499-513.
6. Borg, S., 2015. *The european integration and the problem of the state. A critique of the bordering of Europe*, New York: palgrave MacMillan.
7. Carbone, M., 2010. *Național politics and european integration. From Constitution to the Lisbon Treaty*. Cheltenham: Edward Elgar.
8. Cherciu, E., 2004. *Corupția: caracteristici și particularități în România*. s.l.:Lumina Lex.
9. Cioculescu, S. F., 2007. *Introducere în teoria relațiilor internaționale*. București: Editura Militară.
10. Cormik, J. M., 2006. *Să înțelegem Uniunea Europeană. O introducere concisă*. București: Codecs.

11. Cristian Anghel, Dan C. Rădulescu, Traian Rotariu, Flavius Mihalache, Mihai Dumitru, Ionuț Anghel, Christopher Dina, 2015. *România la răscruce. Opțiuni pentru viitor*. București: Pro Universitaria.
12. Cristoph Knill, Dirk Lehmkuhl, 2002. Private actors and the state: internationalization and changing patterns of governance. *Governance: an internațional journal of policy, administration and institutions*, Volume 15, pp. 41-63.
13. Croisat, M., 1996. *Le federalisme dans la construction europeenne*. Barcelona, s.n.
14. Dahl, R., 2000. *Poliarhiile*, Iași: Institutul European.
15. David, M., 1966. *A working peace system. A society for a world service federation*, s.l.: s.n.
16. Dehousse, R., 2003. [Online]
Available at:
<https://scholar.google.fr/citations?user=wq9Be1YAAAAJ&hl=fr&cstart=20&pagesize=20>
[Accessed 2016].
17. Duroselle, J. P., 2006. *Istoria Relațiilor Internaționale 1948- până în zilele noastre*. Volumul II ed. București: Editura Științelor Sociale și Politice.
18. E. Goodin, H. D. K., 2005. *Manual de știință politică*. Iași: Polirom.
19. Europeană, C., 2015. *Document de lucru al serviciilor Comisiei. Raportul de țară al României pentru 2015. Inclusiv un bilanț aprofundat privind prevenirea și corectarea dezechilibrelor macroeconomice*, Bruxelles: s.n.
20. Europeenne, C., 2014. *Communication de la Commission au Parlement European, au Conseil, au Comite Economique et Social Europeenne et au Comite des Regions*, Strasbourg: s.n.
21. Fisher, J. R., 2010. Systems theory and structural funcționalism. În: *21st Century Political Science. A refference handbook* . London: Sage Publications.
22. Fuerea, A., 2006. *Manualul Uniunii Europene*. București: Universul Juridic.
23. Gabriel A. Almond, B. P. S. J. D., 2009. *Politica comparată astăzi*. Iași: Institutul European.
24. Gallagher, T., 2010. *Deceniul Pierdut al României. Mirajul integrării europene după anul 2000*. București: ALL.
25. Hellen Wallace, W. W., 2009. *Elaborarea politicilor în UE*. 5 ed. București: Institutul European din România.
26. Henri-Laurent, P., 1972. The diplomacy of the Rome Treaty.1956-1957. *Journal Of Contemporary History*, 7(3-4).

27. Hix, S., 2010. *Politica democratică și Parlamentul European*. Cluj-Napoca: CA Publishing.
28. Ian Bache, Matthew Flinders, 2004. *Multi-level governance*. New York: Oxford University Press.
29. Iancu, D.-C., 2010. *Uniunea Europeană și administrația publică*. Iași: Polirom.
30. Ion, O. A., 2013. *Guvernanta Uniunii Europene. Abordări actuale*. Iași: Polirom.
31. Ivan, A. L., 2007. *Statele Unite ale Europei. Uniunea Europeană între interguvernamentalism și supranationalism*. Iași: Institutul European.
32. Joan DeBardleben, Achim Hurrelmann, 2007. *Democratic dilemmas of multilevel governance*. Palgrave Macmillan: s.n.
33. Juncker, J.-C., 2014. *Political Guidelines. A new start for Europe: My agenda for growth, jobs, fairness and democratic change*, s.l.: s.n.
34. Kenen, P. B., 1995. *Economic and Monetary Union în Europe. Moving Beyond Maastricht*. London: Cambridge University Press.
35. Kohler-Koch, B., 2003. *Linking EU and național governance*. New York: Oxford University Press.
36. L. Aldecoa, M. G. Llorente, 2011. *Europa viitorului. Tratatul de la Lisabona*. Iași: Polirom.
37. Lisbert Hooghe, G. M., 2001. *Multilevel governance and european integration*. New York: Rowman & Littlefield.
38. Lodge, J., 1986. The Single European Act. Towards a new euro-dynamism?. *Journal of Common Market Studies*, Volume XXIV.
39. M. Andenas, J. Usher, 2003. *The Treaty of Nice and Beyond*. Oxford: Hart Publishing.
40. M. Wohlgemuth, C. Brandi, n.d. *Strategies of flexible integration and enlargement of the European Union. A club-theoretical and constitutional-economic perspective*, Freiburg: s.n.
41. Magiar, E., 2013. *Marea Britanie și construcția Uniunii Europene la începutul secolului XXI*. Cluj-Napoca: Teza de doctorat; Universitatea Babeș-Bolyai.
42. Mark Webber, Stuart Croft, 2004. The governance of european security. *Review of internațional studies*, pp. 3-26.
43. Meriano, C. E., 2008. The Single European Act: past, present and future. *The internațional spectator: Italian Journal of internațional Affairs; Routledge, London*.
44. Micu, G., 2007, *Ordinea juridică instituțională comunitară*. București: Paideia

45. Natalie Brack, R. C., 2011. *Despre Parlamentul European , democratizare și democrație*. Iași: Institutul European.
46. Nick J. Fox , Katie J. Ward, 2008. What governs governance and how does it evolve? The sociology of governance in action. *The British Journal of Sociology*, 59(3).
47. Nicoleta Diaconu, Viorel Marcu, 2003. *Drept comunitar. Partea specială: politicile comunitare*. București: Lumina Lex.
48. Noel, E., 1989. The Single European Act. *Government and Opposition Review*, 24(1).
49. Oliver Treib, Holger Bahr, Gerda Falkner, 2007. Modes of governance: towards a conceptual clarification. *Journal of european public policy*, pp. 1-20.
50. Patrick Ten Brink, A. F. D. W. I. v. H. N. K., 2005. *Exploration of options for the Implementation of the Open Method of Coordination (OMC) for enviorenmental policy*, s.l.: Institute for European Enviorenmental Policy.
51. Pech, L., 2003. La solution au deficit democratique : une nouvelle gouvernance pour l'Union Europeenne?. *European Intergration*, Volume 2, pp. 131-150.
52. Persida Cechin-Crista, Aurel Mihut, Gabriel Ionel Dobrin, Sorin Blaj, 2013. The social policy of the European Union. *Internațional Journal of Business and Social Science*, Volume 4.
53. Pirvu, G., 2010. *Politicile Uniunii Europene*. Craiova: Editura Universitaria.
54. Poede, G., 2002. *Poitici sociale. Abordare politologică*. Iași: Tipo Moldova.
55. Poede, G., 2004. *Politica, putere, cunoaștere*. Iași: Tipo Moldova.
56. Popescu, E., 2009. *Teorii ale integrării europene*. București: C. H. Beck.
57. Popescu, E., 2009. *Teorii ale integrării europene*. București: C.H. Beck.
58. Popescu, L. G., 2014. *Politici publice și guvernanta Uniunii Europene*. București: Editura Economică.
59. Popoviciu, A. C., n.d. David Mitrany and funcționalism. The beginings of funcționalism. *Revista Romană de Geografie Politica*, pp. 162-172.
60. Porte, C. d. l., 2002. Îs the open method of coordination appropriate for organizing activities at European level în sensitive policy areas?. *European Law Journal*, Volume 8, pp. 38-58.
61. Prisecaru, P., 2005. *Guvernanta Uniunii Europene*. București: Editura Economică.
62. Publice, M. D. R. s. A., 2014. *Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020*. s.l.:s.n.

63. Publice, M. D. R. s. A., iunie 2014. *Strategia pentru consolidarea administrației publice 2014-2020*, s.l.: s.n.
64. Puchala, D. J., 1999. Instituționalism , intergovernmentalism and european integration. *Journal of Common Market Studies*, Volume 37, pp. 317-331.
65. Regions, C. o. t., 2013. *Political priorities 2012-2015*, s.l.: s.n.
66. Roșe, R., n.d. Evaluating democratic governance: a bottom-up approach to European Union enlargement. *Democratization*, pp. 251-271.
67. Sauron, J.-L., 2010. *Curs de instituții europene*. Iași: Polirom.
68. Schifirnet, C., 2011. The europenization of the Romanian society and the tendential modernity. *Journal of comparative research în anthropology and sociology*, Volume 2.
69. Scutaru, M. S., 2015. *European flexible intergration and the significance of federalization*. Saarbrucken: LAP Lambert Academic Publishing.
70. Shaw, J., 1998. The Treaty of Amsterdam. Challenges of flexibility and legitimacy. *European Law Journal*, 4(1).
71. Sidjanski, D., 2010. *Viitorul federalist al Europei. Comunitatea Europeană de la origini la Tratatul de la Lisabona*. Iași: Polirom.
72. Ștefan Griller, J. Ziller, 2008. *The Lisbon Treaty. EU constituționalism without a constituțional Treaty*. Vol II ed. s.l.:European Community Studies Association of Publications.
73. Susana Borrás, K. J., 2004. The open method of coordination and new governance patterns în the EU. *Journal of European Public Poicy*, pp. 185-208.
74. Swann, D., 1992. *The Single European Market and Beyond. A study of the wider implications of the Single European Act*. New York: Routledge.
75. Trnski, M., n.d. *Multi-level governance în the EU*. [Online] Available at:
<http://www.sustainableislands.eu/BlockImages/InLibraryData/GalleryData/MULTI-LEVEL%20GOVERNANCE%20IN%20THE%20EU%20by%20Marko%20Trnski.pdf>
 f
 [Accessed 2016].
76. Văduvă, G., 2005. *Strategia europeană a integrării*. București: Editura Universității Naționale a Apărării.
77. Valle-Flor, M. A., 2012. *the community method and the European Commission as agenda setter*, Lisabona: Instituto Superior de Economia e Gestao.

78. Vanke, J., 2007. The Treaty of Rome and Europeanism. *Journal of Historical Society*, 4(7).
79. Voicu, G., 1998. *Pluripartidismul. O teorie a democrației*. București: ALL.
80. Vrabie, M., 2007. *Cetățenie și drepturi europene*. București: Tritonic.
81. Werlin, H. H., n.d. Poor nations, rich nations: a theory of governance.
82. Zehfuss, M., 2002. *Constructivism în internațional relations. The politics of reality*, Cambridge: Cambridge University Press.

